Lovisa Ulrika

1751 – 25 Mars: **Vid Fredrik I:s död (dagen efter att han har suttit 31 år på tronen) efterträds han som kung av Sverige av Adolf Fredrik. Denne är en tysk furstbiskop, som har valts till svensk tronföljare 1743, som en del av ett svensk-ryskt fredsavtal. Han blir därmed den förste svenske regenten av den Holstein-Gottorpska ätten, som kommer att sitta på tronen till 1818.**

Kung av Sverige från 1751. Han utsågs 1743 till svensk kronprins efter hattarnas ryska krig under påtryckning från tsarinnan Elisabet. Han gifte sig året därpå med Lovisa Ulrika av Preussen, syster till Fredrik den store. Han hade väldigt liten personlig makt, även om personer i hans omgivning försökte ge honom större.

Lovisa Ulrika var guddotter till drottning Ulrika Eleonora, efter vilken hon fick sitt namn Ulrika, eftersom hon hade fötts strax efter fredsfördraget mellan Sverige och Preussen. Lovisa Ulrika växte upp med den franska upplysningens ideal.

Kröningsdräkt

Försök till statskupp av Lovisa Ulrika 1751

Natten före kung Fredriks död 1751 höll Lovisa Ulrika ett rådslag med Adolf Fredrik och Hans Henrik von Liewen i Kungshuset, under vilket hon förberedde en statskupp. Enligt planen skulle Adolf Fredrik direkt efter kungens död ta kontrollen över rådskammaren och på eget initiativ utfärda alla nödvändiga order och därigenom illustrera att han var monark genom arv och inte genom att ha erkänts och godkänts av ständerna efter en kungaförsäkran.

För att försäkra sig om att rådet inte gjorde sina förberedelser för att förhindra det fick Lovisa Ulrika uppdraget att personligen ta kontakt med Tessin i hans sängkammare samma natt för att förhöra sig om rådets förberedelser och planer. Hon utförde uppdraget men lyckades inte få reda på något av Tessin, som inte gav planen något stöd. Direkt efter kungens död presenterade i stället Tessin en egenhändigt skriven kungaförsäkran som Adolf Fredrik tvingades godkänna innan han godkändes som monark, och som förhindrade envälde. Den 26 mars 1751 var Lovisa Ulrika närvarande i tronsalen på Kungshuset då eden avlades.

Efter trontillträdet bildade Lovisa Ulrika det parti som skulle stödja hennes planer på en statskupp som skulle störta författningen och införa kungligt envälde. En brytning hade nu inträtt mellan henne och Hattpartiet, och hon skapade vad som har kallats för Hovpartiet. Bland hennes anhängare fanns Carl Gustaf Löwenhielm, Adam Horn, Nils Adam Bielke, Erik Brahe, kammarherre Eric Wrangel och hovmarskalken Gustaf Jacob Horn. Hon samarbetade inte längre med Tessin, som i sina memoarer skriver att Lovisa Ulrika inte längre diskuterade politik med honom sedan hon blev drottning och påstod sig inte ägna sig åt statsaffärer.

Åren 1751–54 försökte Lovisa Ulrika hantera den brytning som inträtt mellan henne och hennes tidigare anhängare inom hattpartiet, som motsatte sig hennes planer på envälde, och motverka den splittring som hotade hennes eget hovparti. Nyåret 1753 planerade hon en komplott mot författningen och rådet i samarbete med Anders Johan von Höpken, Carl Fredrik Scheffer och Claes Ekeblad, som dock avböjde. 1754–55 försökte hon förgäves få Frankrike att dra tillbaka sitt stöd från hattarna i den strid hon väntade sig mellan hattarna och hovpartiet om författningen, där hon inför Frankrike hävdade att hon inte ville ändra författningen, endast tydliggöra att monarkens makt egentligen inte var så begränsad i den så som ständerna påstod.

Lovisa Ulrikas och Adolf Fredriks kröningsekipage från 1751.

Porträtt av Lovisa Ulrika från före kröningen, då hon bär en furstlig mantel i blått.

Sveriges drottningkrona från 1751 i Skattkammaren på Stockholms slott.

Änkedrottning Lovisa Ulrika, målad av Lorens Pasch den yngre.

Lovisa Ulrika tog Adolf Fredriks död 12 februari 1771 mycket hårt. Hon hade svårt att förlika sig med den mer blygsamma ställningen som änkedrottning. Hon bad sin son, den nya monarken Gustav III, att de skulle bibehålla sin gamla relation och inte låta den hotas av rangskillnader. Det var hennes önskan att bli den verkliga regenten genom att dominera honom med hänvisning till att hon i egenskap av förälder fortfarande var den överordnade och han som i egenskap av son borde lyda

Änkedrottning Lovisa Ulrika, porträtterad av Alexander Roslin 1775. Nu i Nationalmuseum.

Alexander Roslin, Konstnären och hans hustru Marie Suzanne Giroust målande Henrik Wilhelm Peills porträtt, 1767.

Drottning Lovisa Ulrika

Drottning Lovisa Ulrika av Sverige

Kung Friedrich Wilhelm I av Preussen

Kung Friedrich I av Preussen

Kurfurst Friedrich Wilhelm "den store" av Brandenburg

Grevinnan Luise Henriette av Nassau

Prinsessan Sophie Charlotte av Hannover

Kurfurst Ernst August av Hannover

Prinsessan Sophie av Pfalz

Prinsessan Sophie Dorothea av Storbritannien-Irland och Hannover

Kung George I av Storbritannien-Irland och Hannover

Kurfurst Ernst August av Hannover

Prinsessan Sophie av Pfalz

Hertiginnan Sophie Dorothea av Braunschweig-Celle

Hertig Georg Wilhelm av Braunschweig-Celle
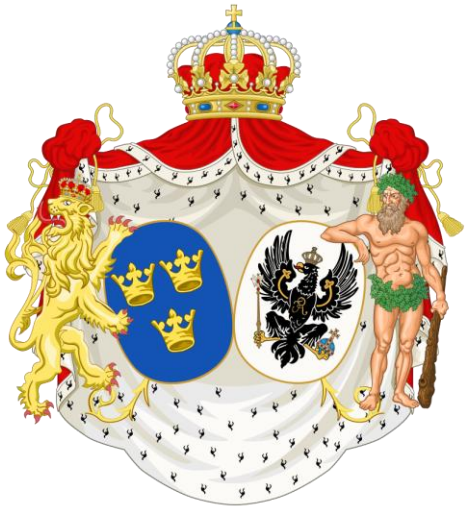
Eleonore d'Olbreuse